

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Елица Георгиева Деливерска-Александрова, доктор
Катедра по ДОЛЧХ, ФДМ, МУ – София

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по Докторска програма „Хирургична стоматология“, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.2. Дентална медицина (Външен член на научно жури съгласно заповед № Р-109-318/07.08.2020 г. на Ректора на МУ – Варна)

Автор: д-р Стелиан Иванов Едрев

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: Орална хирургия, ФДМ, МУ – Варна

Тема: Възстановяване на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати

Научни ръководители: проф. д-р Стефан Пеев, дмн

проф. д-р Тихомир Георгиев, дмн

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен/електронен носител от д-р Стелиан Едрев е в съответствие с Процедурата за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Варна.

Дисертационният труд се състои от 158 страници и е структуриран правилно, съобразно възприетите у нас академични изисквания: увод; литературен обзор; нерешени проблеми; цел и задачи; материал и методи; резултати и обсъждане; изводи; приноси; библиография.

В библиографията на дисертационния труд са цитирани 189 литературни източника, от които 7 на кирилица и 182 – на латиница. Онагледен е с 60 таблици и 26 фигури. Докторантът е приложил 4 публикации, свързани с темата на дисертационния труд.

Кратки биографични данни за автора

– 1992 г. – магистър – лекар по дентална медицина, Факултет по дентална медицина на Медицинския университет – Пловдив

– от август 1992 до май 1993 г. – работи в Стоматологичното отделение на Работническа болница в гр. Девня

– от 1993 до септември 2014 г. – работи в дентален център 1 ЕООД гр. Варна последователно в: поливалентно, специализирано и хирургично отделение

– от 01.08.2006 – 14.09.2010 г. – работи на втори трудов договор в МБАЛ „Св. Анна – Варна“ АД в отделение по ЛЧХ

– от 08.09 2014 г. е асистент в Катедрата по орална хирургия, ФДМ, МУ – Варна

– 1997 г. – призната специалност по обща стоматология

– 2006 г. – призната специалност по орална хирургия

– 2018 г. – призната специалност по дентална имплантология.

Провежда практически упражнения и семинари по орална хирургия на студенти по дентална медицина. Участва активно и в практическото обучение на специализанти по орална хирургия, както и в курсове по дентална имплантология.

Проявява отговорност, организираност и находчивост в работата си.

Актуалност и значимост на дисертационния труд

Представената дисертационна работа третира един от дискуссионните проблеми на съвременната хирургична практика, свързан с възстановяването на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати. Така направеното изследване има за цел да оцени ефекта на PRP самостоятелно или в комбинация с колаген или автогенна кост върху постоперативния период и костната плътност. Представените изследвания са с медико-клинична важност и са предизвикателство при решенията на различни реални клинични ситуации.

Темата е актуална и с принос към теорията и практиката на костните регенеративни аугментационни техники.

Познаване на проблема

Литературният обзор е представен от д-р Едрев задълбочено, с аналитично и лично отношение. Включени са голям брой съвременни изследвания по проблема, публикувани в нашата и в чуждестранната специализирана литература. Ясно и мотивирано са обяснени проблемите, свързани с възстановяването на постоперативните дефекти, като успешна хирургична интервенция. Акцентира се на необходимостта от детайлизиране при различните методики на тази оперативна интервенция, което да улесни клинициста при планирането и извършването на процедурата за подобряване на резултатите от лечението. Тенденциите при съвременните хирургични техники са към минимално инвазивни процедури, които да подпомогнат постоперативния възстановителен период.

Системно и последователно са представени проблемите, свързани с използването на PRP самостоятелно или в комбинация с колаген или автогенна кост при третирането на постоперативни костни дефекти. Този клиничен подход има за цел намаляването на постоперативната болка и

оток и постигането на достатъчен обем с добро качество кост (костна плътност), което е необходима предпоставка за последващо успешно лечение с различни методи. В дисертационния труд е разгледана актуална за костната регенерация тематика, по която се работи усилено в световен мащаб.

Познаването и анализирането на този проблем е много важна част в следоперативния период след зъбна екстракция или цистектомия при планирането на по-нататъшно лечение. Представеният проблем не предизвиква съмнение, че трябва да бъде проучен, тъй като в настоящия етап няма достатъчно данни и обективни изследвания за ползите от различните методики, използвани за възстановяване на постоперативни дефекти, и остава дискуссионен в световната литература.

Целта и задачите на труда са добре формулирани и са резултат от подробното проучване, добрата практическа подготовка и информационна осведоменост на докторанта.

Материал и методи на изследване

В настоящата разработка се прави сравнителна оценка на процедурата по възстановяване на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати. Настоящото ретроспективно проучване е проведено в Медико-денталния център на Факултета по дентална медицина при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, през периода между 1.I.2017 и 31.XII.2019 г. вкл. Пациентите с постоперативни дефекти (вследствие цистектомия – 42 случая, и екстракция на импактирани зъби – 66 случая) са разгледани в три групи: първа група – третиране на дефекта само с плазмата, богата на растежни фактори (PRP); втора група пациенти – с PRP и колаген; трета група пациенти – автографт и PRP. Посочена е и контролна група с пациенти. За постигането на поставената цел и за решаването на задачите са използвани различни методи: диагностични, клинични и параклинични, лечебни – екстракция на ретинирани зъби, цистектомия и запълване на костния дефект с материали, съдържащи PRP, и статистически.

Обсъждането на резултатите и заключението са задълбочени, критични, обосновани от постигнатите резултати и подкрепени с проучвания на други съвременни изследователи, което показва задълбочената клинична преценка на докторанта. Направен е компетентен критичен коментар на описаните методики при асистирано и неасистирано костно оздравяване, подкрепен с образни методи, показващи костната плътност следоперативно. Представените клинични случаи са прецизно документирани със снимков материал.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Задълбоченото и професионално проведеното проучване дава възможност на дисертанта да направи редица обобщени, оригинални изводи по отношение на процедурата по възстановяване на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати. Интервенцията може да се осъществи в амбулаторни условия под локална анестезия, което увеличава спектъра на индикациите на тази методика. Представената работа показва хирургичната компетентност и обективната лична интерпретация на докторанта.

Приносите логично следват резултатите от прецизно проведените изследвания и несъмнено са значими за съвременната клинична практика.

Автореферат

Авторефератът отговаря напълно на съдържанието на дисертационния труд и е разработен съобразно възприетите у нас академични изисквания. Представените в него таблици и фигури дават пълна информация за проведените изследвания и получените резултати. Представен е списък с 4 публикации в научни специализирани издания, свързани с научния труд.

Заклучение

Разработката представлява лично дело на автора. Представеният дисертационен труд покрива всички критерии за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Направеният задълбочен литературен анализ и добрата практическа хирургична подготовка на д-р Едрев са дали възможност да проведе компетентно изследването си, което допринася за обогатяване на данните за съвременни клинични проучвания в областта на костната аугментация.

Материалът, изложен в него, доказва стремежа да бъдат използвани съвременни регенеративни методи при третиране на костните следоперативни дефекти в оралната хирургия, които да са с предвидима успеваемост. Прилагането на описаните методики би улеснило хирурга при планирането на интервенциите в ежедневната практика, тъй като подобрата костна регенерация е важна за последващо планиране на лечебния процес. Разгледан е детайлно благоприятният ефект на богатата на тромбоцити плазма в постоперативния период – наблюдава се редукция на отока и болката. Използвани са съвременни методи и критерии за оценка чрез прилагане на подробна статистическа обработка на получените данни за всички поставени задачи. Данните от резултатите дават възможност да се внесе порядък и яснота по разглежданите

проблеми, свързани с асистираното заздравяване (Natural Bone Regeneration) на постоперативни костни дефекти в оралната хирургия. Направените наблюдения и отчетените резултати имат преимуществено практическо значение за клиничната дейност на работещите в областта на оралната хирургия. Дисертационният труд показва, че дисертантът притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност *орална хирургия*, като демонстрира умения за самостоятелно и в съавторство провеждане на научни изследвания.

Разработката съдържа научнообосновани, научноприложни и научнопрактически резултати, които представляват оригинален принос за науката. Дисертационният труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и **напълно** съответства на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника за неговото приложение, и на Правилника на Медицинския университет – Варна.

В заключение считам, че дисертационният труд на тема **„Възстановяване на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати“** е актуален и е с научнотеоретически и научноприложни приноси за денталната медицина. Ще гласувам убедено с „да“ **д-р Стелиан Иванов Едрев** да придобие образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Орална хирургия“.

София, 28 септември 2020 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Елица Деливерска-Александрова, дм)

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Елица Георгиева Деливерска-Александрова, доктор
Катедра по ДОЛЧХ, ФДМ, МУ – София

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по Докторска програма „Хирургична стоматология“, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.2. Дентална медицина (Външен член на научно жури съгласно заповед № Р-109-318/07.08.2020 г. на Ректора на МУ – Варна)

Автор: д-р Стелиан Иванов Едрев

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: Орална хирургия, ФДМ, МУ – Варна

Тема: Възстановяване на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати

Научни ръководители: проф. д-р Стефан Пеев, дмн

проф. д-р Тихомир Георгиев, дмн

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен/електронен носител от д-р Стелиан Едрев е в съответствие с Процедурата за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Варна.

Дисертационният труд се състои от 158 страници и е структуриран правилно, съобразно възприетите у нас академични изисквания: увод; литературен обзор; нерешени проблеми; цел и задачи; материал и методи; резултати и обсъждане; изводи; приноси; библиография.

В библиографията на дисертационния труд са цитирани 189 литературни източника, от които 7 на кирилица и 182 – на латиница. Онагледен е с 60 таблици и 26 фигури. Докторантът е приложил 4 публикации, свързани с темата на дисертационния труд.

Кратки биографични данни за автора

– 1992 г. – магистър – лекар по дентална медицина, Факултет по дентална медицина на Медицинския университет – Пловдив

– от август 1992 до май 1993 г. – работи в Стоматологичното отделение на Работническа болница в гр. Девня

– от 1993 до септември 2014 г. – работи в дентален център 1 ЕООД гр. Варна последователно в: поливалентно, специализирано и хирургично отделение

– от 01.08.2006 – 14.09.2010 г. – работи на втори трудов договор в МБАЛ „Св. Анна – Варна“ АД в отделение по ЛЧХ

– от 08.09 2014 г. е асистент в Катедрата по орална хирургия, ФДМ, МУ – Варна

– 1997 г. – призната специалност по обща стоматология

– 2006 г. – призната специалност по орална хирургия

– 2018 г. – призната специалност по дентална имплантология.

Провежда практически упражнения и семинари по орална хирургия на студенти по дентална медицина. Участва активно и в практическото обучение на специализанти по орална хирургия, както и в курсове по дентална имплантология.

Проявява отговорност, организираност и находчивост в работата си.

Актуалност и значимост на дисертационния труд

Представената дисертационна работа третира един от дискуссионните проблеми на съвременната хирургична практика, свързан с възстановяването на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати. Така направеното изследване има за цел да оцени ефекта на PRP самостоятелно или в комбинация с колаген или автогенна кост върху постоперативния период и костната плътност. Представените изследвания са с медико-клинична важност и са предизвикателство при решенията на различни реални клинични ситуации.

Темата е актуална и с принос към теорията и практиката на костните регенеративни аугментационни техники.

Познаване на проблема

Литературният обзор е представен от д-р Едрев задълбочено, с аналитично и лично отношение. Включени са голям брой съвременни изследвания по проблема, публикувани в нашата и в чуждестранната специализирана литература. Ясно и мотивирано са обяснени проблемите, свързани с възстановяването на постоперативните дефекти, като успешна хирургична интервенция. Акцентира се на необходимостта от детайлизиране при различните методики на тази оперативна интервенция, което да улесни клинициста при планирането и извършването на процедурата за подобряване на резултатите от лечението. Тенденциите при съвременните хирургични техники са към минимално инвазивни процедури, които да подпомогнат постоперативния възстановителен период.

Системно и последователно са представени проблемите, свързани с използването на PRP самостоятелно или в комбинация с колаген или автогенна кост при третирането на постоперативни костни дефекти. Този клиничен подход има за цел намаляването на постоперативната болка и

оток и постигането на достатъчен обем с добро качество кост (костна плътност), което е необходима предпоставка за последващо успешно лечение с различни методи. В дисертационния труд е разгледана актуална за костната регенерация тематика, по която се работи усилено в световен мащаб.

Познаването и анализирането на този проблем е много важна част в следоперативния период след зъбна екстракция или цистектомия при планирането на по-нататъшно лечение. Представеният проблем не предизвиква съмнение, че трябва да бъде проучен, тъй като в настоящия етап няма достатъчно данни и обективни изследвания за ползите от различните методики, използвани за възстановяване на постоперативни дефекти, и остава дискуссионен в световната литература.

Целта и задачите на труда са добре формулирани и са резултат от подробното проучване, добрата практическа подготовка и информационна осведоменост на докторанта.

Материал и методи на изследване

В настоящата разработка се прави сравнителна оценка на процедурата по възстановяване на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати. Настоящото ретроспективно проучване е проведено в Медико-денталния център на Факултета по дентална медицина при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, през периода между 1.I.2017 и 31.XII.2019 г. вкл. Пациентите с постоперативни дефекти (вследствие цистектомия – 42 случая, и екстракция на импактирани зъби – 66 случая) са разгледани в три групи: първа група – третиране на дефекта само с плазмата, богата на растежни фактори (PRP); втора група пациенти – с PRP и колаген; трета група пациенти – автографт и PRP. Посочена е и контролна група с пациенти. За постигането на поставената цел и за решаването на задачите са използвани различни методи: диагностични, клинични и параклинични, лечебни – екстракция на ретинирани зъби, цистектомия и запълване на костния дефект с материали, съдържащи PRP, и статистически.

Обсъждането на резултатите и заключението са задълбочени, критични, обосновани от постигнатите резултати и подкрепени с проучвания на други съвременни изследователи, което показва задълбочената клинична преценка на докторанта. Направен е компетентен критичен коментар на описаните методики при асистирано и неасистирано костно оздравяване, подкрепен с образни методи, показващи костната плътност следоперативно. Представените клинични случаи са прецизно документирани със снимков материал.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Задълбоченото и професионално проведеното проучване дава възможност на дисертанта да направи редица обобщени, оригинални изводи по отношение на процедурата по възстановяване на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати. Интервенцията може да се осъществи в амбулаторни условия под локална анестезия, което увеличава спектъра на индикациите на тази методика. Представената работа показва хирургичната компетентност и обективната лична интерпретация на докторанта.

Приносите логично следват резултатите от прецизно проведените изследвания и несъмнено са значими за съвременната клинична практика.

Автореферат

Авторефератът отговаря напълно на съдържанието на дисертационния труд и е разработен съобразно възприетите у нас академични изисквания. Представените в него таблици и фигури дават пълна информация за проведените изследвания и получените резултати. Представен е списък с 4 публикации в научни специализирани издания, свързани с научния труд.

Заклучение

Разработката представлява лично дело на автора. Представеният дисертационен труд покрива всички критерии за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Направеният задълбочен литературен анализ и добрата практическа хирургична подготовка на д-р Едрев са дали възможност да проведе компетентно изследването си, което допринася за обогатяване на данните за съвременни клинични проучвания в областта на костната аугментация.

Материалът, изложен в него, доказва стремежа да бъдат използвани съвременни регенеративни методи при третиране на костните следоперативни дефекти в оралната хирургия, които да са с предвидима успеваемост. Прилагането на описаните методики би улеснило хирурга при планирането на интервенциите в ежедневната практика, тъй като подобрата костна регенерация е важна за последващо планиране на лечебния процес. Разгледан е детайлно благоприятният ефект на богатата на тромбоцити плазма в постоперативния период – наблюдава се редукция на отока и болката. Използвани са съвременни методи и критерии за оценка чрез прилагане на подробна статистическа обработка на получените данни за всички поставени задачи. Данните от резултатите дават възможност да се внесе порядък и яснота по разглежданите

проблеми, свързани с асистираното заздравяване (Natural Bone Regeneration) на постоперативни костни дефекти в оралната хирургия. Направените наблюдения и отчетените резултати имат преимуществено практическо значение за клиничната дейност на работещите в областта на оралната хирургия. Дисертационният труд показва, че дисертантът притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност *орална хирургия*, като демонстрира умения за самостоятелно и в съавторство провеждане на научни изследвания.

Разработката съдържа научнообосновани, научноприложни и научнопрактически резултати, които представляват оригинален принос за науката. Дисертационният труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и **напълно** съответства на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника за неговото приложение, и на Правилника на Медицинския университет – Варна.

В заключение считам, че дисертационният труд на тема **„Възстановяване на постоперативни дефекти на челюстните кости с материали, съдържащи тромбоцитни концентрати“** е актуален и е с научнотеоретически и научноприложни приноси за денталната медицина. Ще гласувам убедено с „да“ **д-р Стелиан Иванов Едрев** да придобие образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Орална хирургия“.

София, 28 септември 2020 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Елица Деливерска-Александрова, дм)